

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rkp. 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: 85/2009/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

166/2009. (VI. 10.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **budapesti lakos panaszos**¹ 2009. február 19-én előterjesztett **panaszára indult eljárásban** a 2009. június 10-én – dr. Kádár András Kristóf testületi tag távollétében – megtartott zárt ülése alapján **született állásfoglalását**

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y a k.

A Testület a panaszt az országos rendőrfőkapitány által küldött havi tájékoztatás alapján bírálta el. A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos a vele szemben 2009. február 13-án foganatosított igazoltatás miatt nyújtott be panaszt a Testülethez.

I.

A panaszbeadvány szerint a panaszos 2009. február 13-án 15 óra körül Budapesten, az V. kerület Nádor utcában gyalogosan közlekedett a Kossuth tér felé, amikor a Garibaldi utca sarkán észrevette, hogy egy személygépkocsi – amelynek forgalmi rendszámát feljegyezte (...) – szabálytalanul, a közlekedés biztonságát veszélyeztető módon várakozott, azért arról fényképfelvételt készített. Eközben lépett a panaszoshoz egy rendőr – azonosítószámát a panaszos feljegyezte –, aki „minden bevezetés” (bemutatkozás, köszönés és tisztelgés stb.) nélkül arról érdeklődött, hogy miért fényképezett a panaszos. A rendőr az intézkedés tényének és okának közlése nélkül

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

elkérte a panaszos személyazonosító igazolványát. A panaszos megkérdezte az igazoltatás okát, amelyre a rendőr csak annyit válaszolt, hogy „igazoltatás”, később pedig azzal indokolta, hogy a fényképezés miatt igazoltatja, hogy ha a panaszos visszaélne a fényképezéssel, akkor a rendőr ismerje az adatait.

A rendőr a panaszos adatait RK lapra feljegyezte. Az igazoltató rendőr elkérte a panaszos lakcímkártyáját is, a panaszos azonban azt nem adta oda, mivel – álláspontja szerint – az a hatályos jogszabályok alapján nem követelmény, és további eljáráshoz nem szükségesek az adatai.

Ezt követően a rendőr beült a szolgálati gépkocsiba a panaszos személyazonosító igazolványával, és lekérdezte adatait, ami a panaszos szerint aránytalanul hosszú ideig, kb. 12 percig tartott – szerinte „megtorlasként”, mivel egy közlekedési szabálysértést lefényképezett.

Az intézkedő rendőr azt a magyarázatot adta, hogy forgalomelterelés céljából tartózkodott a helyszínen, ezért a panaszos szerint felvetődik annak gyanúja, hogy a rendőr a Büntető törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: Btk.) 354. §-ába ütköző parancs iránti engedetlenség büntetést is megvalósította cselekményével.

A panaszos a beadványban leírt rendőri intézkedést az emberi és alkotmányos jogai (a szabad mozgáshoz és a személyes adatai védelméhez való jogai) megsértésének tartja, ezért kérte a Testület vizsgálatát. Kérte továbbá, hogy a Testület intézkedjen az adatairól kiállított RK lap beszerzése érdekében, illetve, hogy a bűncselekmény felderítése érdekében hivatalból tegyen feljelentést a rendőrrel szemben.

II.

A panaszügy kivizsgálása érdekében a Testület felvilágosítást kért a Budapesti Rendőr-főkapitányságtól (a továbbiakban: BRFK) a panaszossal szemben foganatosított rendőri intézkedéssel kapcsolatban. A BRFK megküldte a panaszossal szemben foganatosított intézkedésről készült rendőri jelentés, az RK lap és az ügyszó kapcsolódó iratok másolatát, amelyek alapján a Testület az alábbiakat állapította meg.

1) A BRFK Hivatala vezetője tájékoztatása szerint Budapest Rendőrfőkapitánya nem rendelt el fokozott ellenőrzést a kérdéses napra, azonban az Rtv. 46. §-a alapján – a 2009. január 1-jén életbe lépett, az Országház védelmében meghozott személy- és létesítménybiztosítási intézkedés kiegészítéseként – 2009. február 13-án 13 órától a szükséges ideig, de legkésőbb 2009. február 13-án 24 óráig a Köztársasági Őrezred parancsnoka területlezárást rendelt el, amelyet a rendőrség honlapján is közöltek.

Eszerint Budapesten, az V. kerületi Kossuth Lajos téren az Országházhoz tartozó területen, az északi behajtónál a Széchenyi rakpart és a Kossuth tér sarkától a sorompóig a járda vonalában, onnan a XI-es kapuig, a déli kovácsoltvas kerítéstől a

VII-es kapuig a lánckordon vonalában, a IX-es kapu előtti terület a Magyar Köztársaság lobogójának talapzata és az '56-os emlékhely vonalában a virágládák előtt a villamos-pálya felőli oldalon, az '56-os emlékhelytől a lánckordon mentén a járda vonalában a Duna parti kovácsoltvas kerítésig, továbbá a Duna parti oldalon az ideiglenesen felállított kerítés vonala által határolt terület, valamint a Kossuth Lajos tér 4. szám előtti területen az Akadémia utca, Garibaldi utca és Széchenyi rakpart által határolt terület rendőrségi fémkordonnal történő lezárását rendelte el a Köztársasági Őrezred parancsnoka.

2009. február 13-án 13 óra és 18 óra 30 perc között a Magyar Hírlap szervezésében a Kossuth térhez tartozó területre rendezvényt jelentettek be, amely érintette az Országház, illetve az Igazságügyi Minisztérium és a Miniszterelnöki Hivatal épületét is. Az eseményen jelentős létszámú résztvevőre, érdeklődőre számítottak. Az állami hivatalok zavartalan működéséhez fűződő összetársadalmi érdekre, a védett objektumok biztonságának és zavartalan működésének, valamint az országgyűlési képviselők és a külföldi delegációk szabad mozgásának biztosítására hivatkozva indokoltnak tartották a területlezárást. Az Indokolás végén a Köztársasági Őrezred parancsnoka felkérte a BRFK vezetőjét, hogy ezen biztonsági intézkedéseket szükség esetén további indokolt mértékű ideiglenes forgalomkorlátozási, közrendvédelmi és bűnmegelőzési intézkedésekkel egészítse ki.

2) A panaszossal szemben a megjelölt időpontban és helyszínen a BRFK Rendészeti Szervek Közlekedésrendészeti Főosztály r. őrmestere fogatosított rendőri intézkedést.

A panaszossal szemben intézkedő r. őrmester 2009. március 3-án készült jelentése szerint 2009. február 13-án 15 óra körül a Garibaldi és a Nádor utca kereszteződésénél területlezárást, illetve fokozott ellenőrzést hajtott végre, amikor a kereszteződés déli sarkánál a rendőrségi szolgálati gépkocsit, illetve őt és rendőrtársát „egy átlagosnál hanyagabban öltözött fiatalember láthatóan nagy értékű kép/videofelvétel rögzítésére alkalmas berendezéssel rögzítette”. A r. őrmester a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendeletben (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) írtaknak megfelelően intézkedést kezdeményezett a panaszossal szemben, amelynek okát (hogy a panaszos fényképezte őket) közölte. A jelentés szerint a panaszos az intézkedő rendőr több kérdésére a „nem válaszolok” és a „mert csak” szavakkal reagált, személyazonosító okmányként a forgalmi engedélyét adta át, lakcímét – érthető ok nélkül – nem árulta el.

A r. őrmester ezt követően visszaült a szolgálati gépkocsiba és a panaszost „gyanús viselkedésére tekintettel” az irányító központ segítségével a körözési nyilvántartásban leellenőrizte, ami kb. 3-4 percet vett igénybe a folyamatos lekérdezések miatt. Az ellenőrzést követően a r. őrmester visszaadta a panaszos okmányát és közölte vele, hogy az intézkedést az ellenőrzéssel befejezte, és nem kíván ellene további intézkedést folytatni.

3) Az RK lapon az intézkedő rendőr rögzítette a panaszos nevét, születési helyét és idejét, azt a tényt, hogy lakcímét nem közölte, továbbá a „szabálysértést mikor, hol és mit követett el” rovatba azt, hogy „gyalogos fényképezővel, körözésben nem szerepel”.

4) A BRFK Értékelő Osztály tájékoztatása szerint a panaszossal szemben foganatosított rendőri intézkedésről videofelvétel nem készült.

5) A BRFK Rendészeti Szervek Közlekedésrendészeti Főosztály Forgalmbiztosítási Osztály Motoros Alosztály vezetője a panaszossal szembeni intézkedés kapcsán 2009. március 5. napján parancsnoki kivizsgálást készített, amelyben – a rendőri jelentés, az intézkedő rendőr meghallgatása és a panasz alapján – az alábbiakat állapította meg.

A megjelölt időpontban a r. őrmester biztosítási feladatban vett részt, amelynek során területlezárást és Budapest rendőrfőkapitánya által elrendelt fokozott ellenőrzést hajtott végre, amikor azt észlelte, hogy „az átlagosnál hanyagabban öltözött fiatalember a megjelenéséhez mérten nagy értékű kép/videofelvétel rögzítésére alkalmas berendezéssel” a rendőrségi szolgálati gépkocsi körül sétálgatott és azt, valamint az annak környékén tartózkodó rendőröket videózta, illetve fényképezte.

A gyanús viselkedés miatt a r. őrmester a Szolgálati Szabályzatnak megfelelően intézkedés alá vonta a panaszost. Az ellenőrzés okának közlését követően a panaszos vezetői engedélyét átadta, amelyből az intézkedő rendőr megállapította nevét, születési helyét és idejét. A panaszos a lakcímkártyáját nem adta át, így a lakcíme nem került feljegyzésre, mivel egyéb eljárás nem indult ellene, „ezért arra nem is volt szükség”.

A r. őrmester a vezetői engedély alapján – a rendőri jelentésben írtakkal egyezően – a körözési nyilvántartásban leellenőrizte a panaszost, amelyet követően közölte vele, hogy nem folytat vele szemben további intézkedést.

Az alosztályvezető megállapítása szerint a rendőri intézkedés jog- és szakszerű volt.

III.

A Testület a panasz és a rendelkezésére álló rendőrségi dokumentumok alapján megállapította, hogy a panaszolt rendőri intézkedés sértette a panaszos személyes adatok védelméhez való jogát és tisztességes eljáráshoz való alapvető jogát az alábbiak szerint.

1) A BRFK Hivatala vezetője tájékoztatása szerint 2009. február 13-ára Budapest Rendőrfőkapitánya nem rendelt el fokozott ellenőrzést. A tájékoztatás szerint – és a rendőrség honlapján található területlezárási információk között is ez olvasható – az adott napon 13 órától a szükséges ideig, de legkésőbb 24 óráig a Köztársasági Őrezred parancsnoka területlezárást rendelt el.

A rendőri jelentés és a parancsnoki kivizsgálás ellentétben áll a BRFK Hivatalának tájékoztató levelében írtakkal, mert mind a r. őrmester, mind pedig a parancsnoki kivizsgálást készítő alosztályvezető úgy nyilatkozott, hogy az intézkedő rendőr fokozott ellenőrzés során járt el.

A Testület megállapítása szerint – a rendőrség honlapján 2009. február 13-án 13 óra 58 perckor megjelent közleményre is figyelemmel – fokozott ellenőrzés elrendelésére a főváros teljes területére csak 2009. február 14-én 0 órától február 15-én 24 óráig került sor, azaz a panaszesemény időpontjában nem volt elrendelve. A Testület ugyanakkor leszögezi, hogy a panaszolt intézkedés elbírálása szempontjából a fokozott ellenőrzés elrendelésének kérdése az alább részletezett pontokra figyelemmel nem bír jelentőséggel.

2) A panaszos sérelmezte, hogy a r. őrmester minden „bevezetés nélkül” kezdeményezett intézkedést, valamint az intézkedés tényét és okát nem közölte vele.

Az Rtv. 20. §-a tartalmazza a rendőri intézkedés során a rendőr azonosítására vonatkozó rendelkezéseket, amelynek az a célja, hogy a rendőri intézkedések, eljárások során minden esetben kétséget kizáróan azonosítani lehessen az eljáró rendőrt. Ennek ugyanakkor nem lehet olyan hatása, hogy az intézkedést akadályozza. A 20. § (2) bekezdése szerint a rendőr az intézkedés megkezdése előtt, minden esetben köteles nevét, azonosító számát, illetve az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Ez alól egyetlen eset kivétel, nevezetesen, ha ez a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti (pl. azonnali beavatkozás, fellépés szükséges), ebben az esetben ugyanis az intézkedés befejezésekor kell az igazolására szolgáló lépéseket megtenni.

A szolgálati fellépés módját a Szolgálati Szabályzat 4. §-a részletezi. A 4. § (1) és (2) bekezdése szerint a rendőr az intézkedést – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha egyenruhát visel tisztelegéssel, és a tervezett intézkedés megjelölése és célja, valamint neve és azonosító száma közlésével kezdi meg. Az intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét is felmutatja, kivéve, ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti (ez esetben az intézkedést követően kell megtenni).

Az azonosíthatóságra és a szolgálati fellépés módjára vonatkozó jogszabályi rendelkezések azért garanciális jelentőségűek, mert megtartásuk biztosítékot jelenthet arra nézve, hogy az állampolgároknak a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 2. §-ának (1) bekezdéséből levezetett tisztességes eljáráshoz való alapvető joga érvényesülhessen a velük szemben foganatosított intézkedések alkalmával. Amennyiben viszont ezek a formai elemei hiányoznak, akkor sérül ez az alapvető jog.

A rendőri jelentés és a parancsnoki vélemény egyezően azt tartalmazza, hogy a r. őrmester a Szolgálati Szabályzatnak megfelelően kezdeményezett intézkedést a panaszossal szemben.

Az intézkedő rendőr azonosítására és a szolgálati fellépésére vonatkozó kötelezettségének teljesítése tekintetében a Testület az egymásnak ellentmondó bizonyítékok alapján nem tudott megnyugtatóan állást foglalni, ezért ebben a tekintetben a tisztességes eljáráshoz való alapvető jog sérelmét nem állapította meg.

3) A panaszbeadvány szerint a r. őrmester az igazoltatás okát először nem közölte, majd pedig azzal indokolta, hogy az a fényképezés miatt történik, annak érdekében, ha a panaszos visszaélne a fényképeivel, akkor a rendőr ismerje az adatait.

Az igazoltatással egyidejűleg készült RK lap a panaszos állítását támasztja alá, mivel azon is az szerepel, hogy „gyalogos fényképezővel”.

A rendőri jelentésben a r. őrmester nem jelölt meg egyetlen, az Rtv.-ben meghatározott igazoltatási okot sem, amelyből kitűnt volna, hogy az valóban jogszerűen történt; továbbá a parancsnoki kivizsgálás szintén nem tartalmaz erre utaló releváns adatot, illetve csak annyit, hogy „gyanúsán” viselkedett a panaszos.

A Testület megállapította, hogy az igazoltatást a r. őrmester jogalap hiányában foganatosította: annak oka egyértelműen az volt, hogy a panaszos a rendőrségi szolgálati gépkocsiról, és az annak közelében tartózkodó rendőrökről felvételt készített.

Az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése értelmében a rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani. A rendőrségi törvény konkrétan meghatározza tehát, hogy a személyazonosság megállapítására mely esetekben kerülhet sor.

A Testület megítélése szerint jelen panaszügyben az Rtv.-ben felsorolt körülmények egyike sem forgott fenn, így az igazoltatás jogalapja hiányzott. Az intézkedésre valószínűleg egyfajta, a felvételt készítés miatti retorzióként került sor.

A Testület több korábbi állásfoglalásában – elsőként a 20/2008. (VI. 25.) sz., később pl. a 149/2008. (XII. 3.) sz. állásfoglalásban – elvi élel kimondta, hogy az igazoltatás, mint minden rendőri intézkedés célhoz kötött, mindig kell lennie valamilyen törvényi jogalapjának és céljának.

A rendőri intézkedés egyetlen esetben sem lehet önkényes, önmagáért való, illetve nem irányulhat arra, hogy az állampolgárokat, amennyiben valós vagy valósnak vélt rendőri jogsértést (visszaélést) tapasztalnak, annak dokumentálásától, bejelentésétől elriassza.

A Testület álláspontja szerint sem az RK lapon szereplő ok (fényképezés), sem a rendőri jelentésben írt körülmény (átlagosnál hanyagabban öltözött állampolgár nagy értékű kamerával), sem pedig a parancsnoki kivizsgálásban írt ok (átlagosnál hanyagabban öltözött személy a megjelenéséhez mérten nagy értékű kamerával gyanúsán viselkedett) nem feleltethető meg az Rtv.-ben felsorolt egyik törvényes igazoltatási oknak sem. A rendőrségi dokumentumok nem hivatkoztak az Rtv. szerint esetleg szóba jöhető bűnmegelőzési célra sem az igazoltatás okaként.

A Testület megjegyzi, hogy gyakorlatában visszatérőnek számítanak a rendőri intézkedések megőrkítésével kapcsolatos panaszok. A Testület – az Alkotmánybíróság 54/2000. (XII. 18.) AB határozatával összhangban – korábbi állásfoglalásaiban [pl. a 120/2008. (X. 21.) számú állásfoglalásban] leszögezte, hogy fokozott közérdek fűződik az esetleges rendőri jogsértések dokumentálhatóságához.

A Testület ezzel összefüggésben arra az álláspontra helyezkedett, hogy a rendőri intézkedések dokumentálása önmagában semmilyen körülmények között nem törvénytörő, azt a rendőr nem tilthatja meg, és a fényképezés vagy felvétel készítése további intézkedésre sem ad alapot. Amennyiben a rendőr úgy ítéli meg, hogy a fényképezés személyiségi jogát sérti, akkor magánemberként természetesen igénybe veheti a polgári jog által biztosított személyiségi jogvédelem eszközeit – mivel a sérelem nem mint rendőrt, hanem mint magánszemélyt érheti őt.

A Testület megítélése szerint a rendőri intézkedések dokumentálásához fűződő közérdek megelőzi azt a hivatkozási alapot, hogy a rendőröknek az esetleg kényelmetlenséget okoz.

A Testület korábban hivatkozott arra az alkotmánybírósági határozatra, amely kimondta: „a jogállamiság egyik alapvető követelménye, hogy a közhatalommal rendelkező szervek a jog által meghatározott szervezeti keretek között, a jog által megállapított működési rendben, a jog által a polgárok számára megismerhető és kiszámítható módon szabályozott korlátok között fejtik ki a tevékenységüket. [56/1991. (XI. 8.) AB határozat, ABH 1991, 454., 456.]

Az Alkotmánybíróság gyakorlatában alapelveként húzódik meg, hogy az eljárási garanciák a működő jogállamtól elválaszthatatlanok. A jogbiztonság szempontjából az eljárási garanciák védelme kapcsán többről is szó van, mint pusztán az Alkotmány tételes rendelkezéseiben megfogalmazott szabályok betartásáról.

Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság rámutatott arra, hogy a jogállamiság és jogbiztonság elvéből fakadnak az eljárási garanciák. Ezek alapvető jelentőségűek az

egyres jogintézmények működésének kiszámíthatósága szempontjából. Csak a formalizált eljárás szabályainak követésével keletkezhet érvényes jogszabály, és csak az eljárási normák betartásával működik alkotmányosan a jogszolgáltatás. Maga a közhatalom sem korlátlan. Az alkotmányos alapjogok és alkotmányos védelmet élvező szabadságok miatt a közhatalom csak alkotmányos felhatalmazással és alkotmányos indokkal avatkozhat be az egyén jogaiba és szabadságába. [11/1992. (III. 5.) AB határozat, ABH 1992, 77., 85.]”

A Testület töretlen gyakorlata szerint ezért „az egyén tisztességes eljáráshoz való joga a fenti jogállamiság és jogbiztonság alkotmányos követelményéből levezetve azt feltételezi, hogy az egyes intézkedések által végrehajtott alapjog-korlátozás csak törvényes alap esetén, a jogszabályokban előírt eljárásrendben és garanciák mentén, egyúttal az arányosság követelményét szem előtt tartva történhet” [ld. a fentebb hivatkozott 20/2008. (VI. 25.) sz. állásfoglalást].

Tekintve, hogy az igazoltatás beavatkozást jelent a személyes adatok védelméhez fűződő jogba, és tekintve, hogy a panaszos igazoltatására megfelelő jogalap nélkül, olyan megfontolásból került sor, amelyről a Testület már többször kimondta, hogy a jogállamiság követelményeivel ellentétes, a Testület megállapította a panaszos személyes adatokhoz fűződő alapvető jogának és tisztességes eljáráshoz fűződő jogának sérelmét.

4) A panaszban előadottak szerint a rendőr a panaszos adatait RK lapra feljegyezte, de annak okát nem közölte.

A fentebb kifejtettekre tekintettel, azaz mivel már az igazoltatásnak sem álltak fenn a jogszabályi feltételei, a panaszos adatainak rögzítése sem lehetett jogszerű.

Az Rtv. 29. §-ának (3) bekezdése szerint az igazoltatás során csak akkor kell rögzíteni az igazoltatott személyazonosító adatait (és a kapcsolódó adatokat), ha ez további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják.

A panaszossal szemben további intézkedés, eljárás nem indult, egyéb körülmény a megállapított tényállás és a ténylegesen megjelölt ok alapján nem valószínűsíthető; sőt a r. őrmester megállapította, hogy a körözési nyilvántartásban nem szerepelt a panaszos, illetve az adatok rögzítésére okot adó körülmény.

Ezen körülmények alapján a Testület az adatok rögzítésével összefüggésben is megállapította a panaszos személyes adatok védelméhez való jogának megsértését.

5) A panaszos sérelmezte továbbá azt is, hogy az intézkedő rendőr az igazoltatáshoz elkérte a panaszos laccímkarttyáját is.

A panaszos ezen állítását a rendőrségi dokumentumok megerősítik. A rendőri jelentés szerint a r. őrmester kérte a panaszos laccímét, aki azonban azt „érthető ok nélkül nem

árulta el”. A parancsnoki kivizsgálás szerint is elkérte a rendőr a panaszos lakcímkártyáját, ami azonban nem került átadásra.

A Testület az igazoltatás során a lakcímkártya bemutatásával kapcsolatban az alábbi – korábbi állásfoglalásaiban, pl. a 100/2009. (IV. 15.) számúban már megfogalmazott – álláspontot képviseli.

Az igazoltatás célja az igazoltatott személyazonosságának megállapítása, ami annak eldöntésére is szolgál, hogy szükség van-e további rendőri intézkedésre.

Az Rtv. 29. §-ának (2), (3), (8) bekezdése, a Szolgálati Szabályzat 38. §-a és a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény 29. §-ának egybevetése alapján az alábbiakat szükséges megállapítani.

Az igazoltatás során az igazoltatott a személyazonosító adatait hitelt érdemlően köteles igazolni.

A személyazonosító adatok körét az Rtv. taxatív felsorolja (név, születési hely és idő, anyja neve). Az 1992. évi LXVI. törvény értelmező rendelkezései között, az 5. § (1) bekezdésében is szerepel, hogy a polgár természetes személyazonosító adatai a név – családi és utónév, nők esetében leánykori családi és utónév –, nem, születési hely és idő; anyja (leánykori családi és utó)neve. A személyazonosító adatok között nem szerepel a lakcím, illetve a tartózkodási hely címe.

A személyazonosságot elsősorban a személyazonosító igazolvány igazolja. Az 1992. évi LXVI. törvény szerint a személyazonosító igazolvány olyan hatósági igazolvány, amely a polgár személyazonosságát és a törvényben meghatározott adatait közhitelűen igazolja. A személyazonosító igazolvány tartalmazza a polgár nevét, születési helyét és idejét, állampolgárságát, anyja nevét, nemét, arcképét, saját kezű aláírását (a cselekvőképességet kizáró gondnokság alá helyezett személy törvényes képviselőjének aláírását), valamint a személyazonosító igazolvány okmányazonosítóját és érvényességi idejét. A személyazonosságot azonban – a személyazonosító igazolványon túl – minden olyan hatósági igazolvány is igazolja, amely tartalmazza a személyazonosításhoz szükséges adatokat (az anyja neve és a neme nem szükséges adatok ez utóbbi esetekben). Ilyen adattartalmú hatósági igazolványnak tekintendő különösen az érvényes útlevelel és az új típusú kártyaformátumú vezetői engedély. A felsorolt, illetve az előírt adattartalmú érvényes hatósági igazolványok egyikének bemutatása esetében személyazonosítás céljából – ha más jogszabály ettől eltérően nem rendelkezik – a polgár nem kötelezhető további egyéb okmány bemutatására.

Az Rtv. is garanciális rendelkezésként rögzíti, hogy az igazoltatott kizárólag ezen okmányok egyikének bemutatására kötelezhető. (Amennyiben azonban az okmány valódisága kétséges, a rendőr ellenőrző kérdéseket tehet fel. Ilyenkor felszólítja az igazoltatott személyt adatainak bemondására, a bemondott adatokat az okmánnyal összehasonlítja.)

Az igazoltatás során a korábban részletezettek szerint az igazoltatott személy adatai abban az esetben kerülhetnek rögzítésre, ha további intézkedéshez, eljáráshoz

szükséges, vagy egyéb körülmények azt indokolják. Részletesen meghatározásra kerül a rögzíthető adatok köre is, amelyek az igazoltatott személyazonosító adatai, az igazolvány sorozata és száma, valamint az igazoltatás helye, ideje és oka lehetnek. A lakcím és a tartózkodási hely címe a felsoroltak között szintén nem szerepel.

A III. 5) pontban kifejtettek alapján a Testület ebben e tekintetben is megállapította a panaszos személyes adatok védelméhez való jogának megsértését.

6) A panaszos szerint adatainak lekérdezése aránytalanul hosszú ideig, kb. 12 percig tartott.

A rendőri jelentés – és a parancsnoki kivizsgálás – szerint a panaszos adatainak a körözési nyilvántartásban történő ellenőrzése a Forgalmirányító Központon keresztül, annak leterheltsége miatt, kb. 3-4 percet vett igénybe.

A Testület ebben a kérdésben a panaszos állítása és a rendőrségi dokumentumokban szereplő adatok közötti ellentétet – egyéb, a rendelkezésére álló bizonyítékok alapján – nem tudta feloldani, ezért ebben a tekintetben jogsérelmet nem állapított meg.

7) A panaszos kérte a Testületet, hogy hivatalból tegyen feljelentést az intézkedő rendőrrel szemben, mivel álláspontja szerint bűncselekményt valósított meg (a Btk. 354. §-a szerinti parancs iránti engedetlenség büntettét).

A Testület utal arra, hogy hatáskörét az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése határozza meg, amely szerint csak az Rtv. IV., V. és VI. fejezetének alkalmazásával összefüggésben felmerülő rendőri intézkedések esetén jogosult érdemi vizsgálatot folytatni, más kérdésekben – így például büntetőjogi kérdések megítélése tekintetében – nem.

A Testület ugyanakkor nem minősül hatóságnak, ezért nincs – a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 171. §-ának (2) bekezdésében előírt – feljelentési kötelezettsége. A Testületnek arra van lehetősége, hogy vizsgálatot folytasson le, s megalapozottság megállapítása esetén állásfoglalást készítsen.

IV.

A Testület a fentiek alapján arra a következtetésre jutott, hogy a panaszos személyes adatok védelméhez való joga és tisztességes eljáráshoz való alapvető joga sérelmet szenvedett, mértéke a tárgybeli esetben, annak összes körülménye alapján pedig – tekintettel arra, hogy már önmagában a panaszos igazoltatására megfelelő jogalap nélkül került sor, illetve az adatrögzítés jogtalanságára – eléri azt a szintet, ami a Testület súlyos alapjogsérelmet megállapító állásfoglalását megalapozza.

A Testület a rendelkező részben foglaltak szerint, az Rtv. 93/A.§-ának (6) bekezdése alapján az állásfoglalást megküldi az Országos Rendőrfőkapitánynak.

Budapest, 2009. június 10.

Dr. Kaltenbach Jenő
elnök,
testületi tag

Dr. Juhász Imre
elnökhelyettes,
testületi tag

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
előadó testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

Független Rendészeti Panasztestület